

Школьна О. В.
Основи гемології :
навч. посіб. для студ.
вищ. навч. закл. /
О. В. Школьна. — Київ :
Київ. ун-т ім. Бориса
Грінченка, 2018. — 128 с.

Колекції ювелірних виробів, зокрема з дорогоцінного каміння, наявні в багатьох музеях України різного виду та типу: худож-

ніх, декоративно-ужиткового мистецтва, історичних, етнографічних, літературних, театрального мистецтва, краєзнавчих тощо. Під час опрацювання таких музейних предметів потрібні спеціальні знання для атрибуції різних категорій ювелірних виробів. Цій темі присвячено навчальний посібник "Основи гемології", підготовлений О. Школьною — доктором мистецтвознавства, професором, завідувачем кафедри образотворчого мистецтва факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка, членом експертної ради Міністерства культури та інформаційної політики з нематеріальної культурної спадщини. Видання є авторським курсом, призначено для викладачів і студентів закладів вищої освіти напряму "Мистецтво" спеціальності "Образотворче мистецтво" й орієнтовано на підготовку майбутніх фахівців у галузі декоративно-прикладного мистецтва. Навчальний посібник — органічне продовження серії профільних видань, започаткованої наприкінці 1990-х рр. геологами В. Індутним, П. Барановим, А. Кічняєвим та іншими [1—3].

Окрім передмови, видання має дві частини, кожна з яких поділено на теми, а також глосарій (81 позиція) і список рекомендованої літератури. Принагідно зазначимо, що посібник

гарно ілюстрований кольоровими фотографіями зразків самоцвітів.

Частина перша "Гемологія як наука. Класифікація ювелірного каміння" (с. 6—53) містить чотири теми, кожна з яких завершує практична робота. Темі розкривають історію виникнення гемології, її завдання, класифікацію каміння з відповідною характеристикою. Зародження гемології О. Школьна відносить до 1902 р. і пов'язує з діяльністю французького хіміка М. Вернейля. В окремій темі розглянуто лікувальні властивості самоцвітів (с. 30—44). Прикінцеву тему розділу присвячено історії виникнення та виготовлення штучних ювелірних каменів (с. 44—53).

На нашу думку, цю частину варто було б доповнити розділом про внесок вітчизняних учених у розвиток гемології та подати стислий аналіз наукових досліджень українських родовищ дорогоцінного каміння І. Латиша, В. Мацуя, І. Падалки, В. Супричова та інших.

У другій частині "Основні види обробки гемологічної сировини" (с. 54—105), що містить п'ять тем, розглянуто види огранювання, оброблення дорогоцінного каміння тощо. Ця частина посібника має прикладний характер. В історичному контексті подано розвиток гліптики, продемонстровано відмінності між гемами та камями, особливості мистецтва мозаїки та інкрустації. Окрему увагу О. Школьна приділила методологічним підходам оцінювання дорогоцінного каміння та використання ювелірних прикрас у сучасному модельєрному мистецтві.

Навчальний посібник, запропонований О. Школьною, може бути використаний не тільки під час підготовки майбутніх мистецтвознавців, а й у освітньому процесі на кафедрах музеєзнавства й охорони пам'яток вітчизняних ЗВО, а також на факультативних заняттях у середніх навчальних закладах. Видання стане у пригоді всім поціновувачам ювелірного мистецтва.

Список посилань

1. *Діагностика та оцінка декоративного каміння* : (короткий курс лекцій) / Індутний В. В. [та ін.] ; Держ. гемол. центр України. Київ : [б. в.], 1998. 71 с.
2. *Індутний В. В.* Лекції з гемології. Київ : Вид-во ДГЦУ, 1999. 55 с.
3. *Самоцвіти України* : навч. посіб. / за ред. П. М. Баранова. Дніпропетровськ : Нац. гірн. ун-т, 2013. 85 с.

Дмитро Кенін,
кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник відділу ретроспективної бібліографії
Книжкової палати України

Надійшла до редакції 13 березня 2023 року